

Hem>Dina rättigheter>Brottsoffer>Ersättning>**Skadestånd från gärningspersonen**

Skadestånd från gärningspersonen

Finland

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

Krav på skadestånd till följd av ett brott behandlas vanligtvis i brottmålsrättegången. Sådana krav kan dock även behandlas i andra rättsprocesser.

Du kan be åklagaren att lägga fram ditt skadeståndskrav för det aktuella brottet i domstolen. Det är bra om du informerar polisen om detta under förundersökningen. I enkla och okomplicerade ärenden kan åklagaren driva ditt skadeståndskrav. Om åklagaren inte lägger fram skadeståndskravet underrättas du skriftligen om detta.

Du kan även själv driva ditt skadeståndskrav i domstolen under brottmålsprocessen. Alternativt kan du låta ett rättegångsbiträde driva skadeståndskravet för din räkning.

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

Om du kräver skadestånd från gärningsmannen måste du anmäla detta till polisen under förundersökningen, eller senast när ärendet prövas av domstolen.

Vad kan jag kräva skadestånd för, och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

Som brottsoffer kan du kräva skadestånd för

egendom som stulits eller förlorats i samband med skadan,

nödvändiga sjukvårdskostnader och andra nödvändiga kostnader,

inkomstbortfall,

sveda och värk och andra tillfälliga men,

bestående men, och

psykiskt lidande. Ersättning kan betalas ut för psykiskt lidande om den aktuella gärningen

gjorde intrång i eller kränkte din frihet, din frid, din redbarhet eller ditt privatliv,

medförde att du diskriminerades,

kränkte din personliga integritet, eller

på något annat sätt allvarligt kränkte din mänskliga värdighet.

Dina närstående kan också vara berättigade till ersättning för nödvändiga kostnader och inkomstbortfall som de har drabbats av till följd av att de har tagit hand om dig på grund av de skador du fick till följd av brottet.

Om du har arrangerat begravningen av en person som har avlidit till följd av ett brott har du rätt att kräva gärningsmannen på ersättning för

begravningskostnaderna. Den avlidnes föräldrar, barn och make/maka eller andra jämförbara personer som stod den avlidne särskilt nära har också rätt till rimlig ersättning för de begravningskostnader som de har haft.

Domstolen kan inte förordna något annat eller ett högre belopp än vad du har begärt. De skadeståndskrav som du lägger fram motsvarar därför den högsta ersättning som domstolen kan förordna. Du har även rätt att kräva ränta på det ersättningsbelopp som du har begärt. Om du har kallats till domstolen för att personligen redogöra för ditt krav har du rätt till ett dagtraktamente och ersättning för dina resekostnader samt för inkomstbortfall.

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Det finns ingen särskild blankett.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

Du kan visa omfattningen av skadan genom att överlämna kvitton på dina utgifter till följd av brottet. Bevisning måste även inges för inkomstbortfall, självrisk och eventuella resekostnader och andra kostnader i samband med hanteringen av det ärende som du begär ersättning för.

För sveda och värk och andra tillfälliga men, liksom för bestående men, fastställs ersättningen med beaktande av skadans art och svårighetsgrad, vilken typ av vård som krävdes, hur länge vården krävdes samt hur länge menet kvarstod. Ersättning för bestående men fastställs med beaktande av personskadans art och svårighetsgrad och den skadelidandes personens ålder. Varje försämring av den skadelidandes livskvalitet kan också beaktas som en faktor för att öka storleken på den ersättning som ska tilldelas. För att styrka detta behöver du läkarutlåtanden som förklarar skadornas art och vilken vård som krävs för att behandla dem.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

Inga avgifter tas ut för att pröva målet i tingsrätten om skadeståndskravet drivs tillsammans med de åtalspunkter som åklagaren har framställt. Om skadeståndskravet drivs i form av en separat civilrättslig talan tas en avgift ut för att pröva målet.

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Om du uppfyller villkoren för att få rättshjälp kan du få rättshjälp under både förundersökningen och rättegången. Om har utsatts för våld i hemmet, sexualbrott eller ett allvarligt brott mot ditt liv, hälsa eller frihet kan du tilldelas ett offentligt rättegångsbiträde som betalas med statliga medel. Du kan få rättshjälp i ärenden som prövas av finska domstolar även om du inte bor i Finland.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

Om du under förundersökningen anmälde att du ville driva ditt skadeståndskrav mot gärningsmannen själv eller med hjälp av en advokat, eller om åklagaren inte tar upp ditt krav, frågar tingsrätten dig om du har några skadeståndskrav. Tingsrätten kan fastställa en tidsfrist för när ett skadeståndskrav måste ha inkommit. Underlåtelse att inge ett skriftligt skadeståndskrav kan medföra att tingsrätten inte utreder ett skadeståndskrav som du senare inger.

Domstolen avvisar ditt skadeståndskrav om du inte har lagt fram tillräcklig bevisning för att styrka kravet.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Om du vill överklaga ett beslut från tingsrätten bör du meddela denna domstol att du inte är nöjd med beslutet. Detta bör göras inom sju dagar från den dag domen meddelades. Så snart du har meddelat tingsrätten att du inte är nöjd med dess beslut kan du överklaga domen till behörig hovrätt. Ditt överklagande måste sändas till tingsrätten inom 30 dagar från den dag tingsrättens dom meddelades. Som regel måste du ha tillstånd till fortsatt handläggning för att hovrätten ska kunna pröva målet.

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

Om den tilltalade inte frivilligt betalar den ersättning som förordnats kan du ansöka om att en utmätningsman ska verkställa beslutet. Du bör sända ansökan om verkställighet till utmätningsmannen, tillsammans med det domstolsbeslut där din rätt till skadestånd fastställs. Verkställighetsansökan görs till utmätningsmannen för den ort där gäldenären bor eller stadigvarande vistas. Om det finns flera gäldenärer, och de bor på olika orter, räcker det att inge en ansökan till en utmätningsman. Du kan begära närmare vägledning om hur man ansöker om ersättning från utsökningsverket. Du hittar kontaktuppgifter till utsökningsverken [här](#) (på finska, svenska och engelska).

Senaste uppdatering: 29/04/2019

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.